

СИРОТИ

Драма в двох діях з життя Українців
на американській землі

Написала
АНАСТАЗІЯ РИБАКОВА.

ДРУКАРНЯ „СВОБОДИ”
83 Grand Street,
JERSEY CITY, N. J.

UKR RES
DUPLICATE

СЛОВО ВІД ВИДАВНИЦТВА.

Знаємо з досвіду, що живе слово і сценічний образ найбільше впливає на многих людей. Читання оповідання, повісти і т. п. не зворушує людини так, як акція на сцені або устне оповідання.

Ця книжочка, „Сироти”, є присвячена справі будови Сиротинця-Захисту Українського Народного Союзу в Америці. Її написала пані Анастасія Рибаківа, члениця 105 відділу У. Н. Союзу в Філадельфії, Па. Муж цієї добродійки, гром. Михайло Рибак, є теж членом згаданого відділу. Хотяй вони бездітні, то одначе щиро й завзято працюють для загального добра У. Н. Союзу, а зокрема для збільшення фонду будови Сиротинця-Захисту цієї організації.

„Сироти” — це сценічна драма на дві дії, яку легко відограти на якійнебудь сцені, бо не вимагає багато осіб ані видатків. Відограння цієї штуки може принести великий успіх у кожній місцевості в Америці, бо опісля лекше буде зеднати нових членів до У. Н. Союзу, а також призбирати фондів на Сиротинець-Захист У. Н. Союзу. Кожний відділ У. Н. Союзу повинен доложити усіх заходів, аби ця штука була в його громаді відограна кілька разів.

(Дальше на 3-тій сторони цієї окладинки).

СИРОТИ

Драма в двох діях з життя Українців
на американській землі

Написала

АНАСТАЗІЯ РИБАКОВА.

Ціна 20 центів.

ДРУКАРНЯ „СВОБОДИ”
83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ДІЄВІ ОСОБИ:

Петро Кулик, денний зарібник.

Текля, його жінка.

Олег
Одарка } їх діти.

Василь Чуприна, їх краян.

Катря, дівчина, потім жінка Василя.

Гері Чері, сусід Петра Кулика.

Мері Чері, його жінка.

Волтер, їх синок.

Між першою а другою дією минає два роки.

ДІЯ ПЕРША.

Середина звичайної американської кімнати. Урядженне після вподоби: не дуже багато і не дуже вбого.

ЯВА ПЕРША.

При піднесенню куртини **Олег** з **Одаркою** оглядають часописи. **Волтер** грає на скрипці або на п'яні. По хвили входить **Петро**.

Петро (розглядається): А мама де?

Олег (перестає розглядати часопис): Мама пішли на купно.

Петро: Ти, Олегу, і ти, Одарко, читали вже український буквар?

Олег: Ми трохи читали, але не всьо.

Петро: Ідть же тепер до другої кімнати і читайте, бо тут усе вам буде хтось перешкаджати. (До Волтера): А ти, Влодку, перестань грати, бо їм будеш перешкаджати. Не все лише грати і грати. Треба трохи посвятити вільного часу на читання української книжки. (Олег з Одаркою за той час вийшли до другої кімнати).

ЯВА ДРУГА.

Петро і Волтер.

Волтер: Ви, містер, не кличте мене Влодком, бо я Волтер.

Петро: Ти ж так називаєшся: Володимир; а в скороченню — Влодко.

Волтер: Моя мама не хоче, аби ви мене кликали Влодком. Моя мама каже, що так у старім краю кликали.

Петро (неохотно): Нехай вже буде Волтер. Іди-ж, Волтер, з Олегом і Одаркою та почитай трохи українську книжку. А опісля будете грати.

Волтер: Я не вмію читати по українськи. Мій тато каже, що мені того не треба. (Помалу виходить у другу кімнату).

ЯВА ТРЕТЯ.

Петро сам.

Петро (ходить): От і дійди з такими людьми до кінця. Дитини не хоче вчити по українськи читати. Свою рідну дитину не хоче вчити своєї рідної мови, щоби колись, як постаріється тут на чужині, міг з своєю дитиною розговоритись. Я вже не говорю, що би то з того вийшло, яка пародня користь. Алеж тут розходиться о його власну користь. Як він не навчить своєї дитини замолоду: хто воно, якої крові і кости і з якого воно народу походить, то така дитина, як виросте, певно своїх родичів „форенерів” не пошанує і до них не признається.

Ох, Боже мій! Я нічого більше не хочу на мої старші літа, тільки одного: щоби мене мої діти не цуралися. Допоможи мені, Боже, їх навчити, щоби я міг з ними на мої старші літа тут на чужині в рідній мові розговоритись.

ЯВА ЧЕТВЕРТА.

Входить **Мері**, прибрана парадно.

Мері (зпишна): Гарі-ду, містер Кулик! (розглядається). А де місіс? І чи нема тут мого Волтера?

Петро: Добрийдень. Текля, здається, пішла з Катрею на купно. Вам нащо так пильно вашого Влодка? Він бавиться з моїми дітьми в другій кімнаті.

Мері: Ви, містер, все по старому, по краєвому. В Америці все інакше. Він не Влодко, а Волтер. От, наприклад, я. В краю я називалася Марта, а тут — Мері.

Петро: А мені здається, що Марта таки гарнійше.

Мері: Та де там!

Петро: А ви знаєте, що жінка Вашингтона називалася Марта? І Марта Мартою. Як у старім краю, так і тут.

Мері: То вам лише так здається. Тут все інакше. Я в краю писалася Марта Черевко, а тут — Мері Чері.

Петро: Дивні ви! Таж правдивий Американець вас за це не похваливби. Тепер Американці зачинають своїх дітей називати нашими іменами і не перекручують їх по свому. Я знаю багато Американців, котрі називаються: Володимир, Лев, Нестор, Ольга, Віра, Наталка, Анастазія і так далі. І не перекручують тих імен так як ви, що з Володимира зробили Волтера.

Мері: Вони нехай себе називають, як хочуть. А ми старий край покинули і повинні про все старе забути.

Петро: Тобто, після вашої думки: своє понехати й чужого не знати.

Мері: Мені не треба нічого знати. Я — коби здорова та святого доляра от тут во (показує торбочку) мала. І то все!

Петро: Це в кожного з нас найважніше питання. Але притім ще чимось треба інтересуватись. І свого народу не цуратись. Треба інтересуватися народними справами. Дбати про будуче. Для себе і для других.

Мері (жартовливо сміючись): То вже я вам лишу. Дбайте ви про других. Інтересуйтеся ви народними справами, (звільна) а я буду лише про себе дбати! (Слово за словом, з натиском): Ходіть, налейте до якихось союзів, якісь-там мітінги, братства, товариства; давайте, платіть; (твердо) а я більше не плачу і платити не буду!

Петро (здивовано): А хіба ви не належите до ніякої української організації? Ані ваш муж?

Мері: Хібаб я дурна була! Щоби по моїй смерті мій муж за мене гроші брав? І з другою женився?!

Петро: Ви-ж маєте крім мужа ще діти. А припустім, вразі смерті вашого мужа, то ви би хотіли по нім взяти гроші?

Мері (жартовливо): Я, то щось іншого! (Серйозно). Але я і по нім теж не хочу брати ніяких грошей. Недавно мій Гері належав до якогось-там Українського Народного Союзу. Ходив по якихось мітінгах, платив. І я вже йому нічого не казала, і не дуже тому була рада. Аж тут нараз хтось вигадав якийсь сиротинець будувати. І щоби члени на той сиротинець складали гроші. „Лайк фон“! Нема дурних! Там вже два мільйони грошей назбирали, то нехай будують! А що будуть з тими грішми робити? А мій Гері, як то все роздумав, то й перестав платити. (Згорда) І я його за це хвалю!

Петро (переконуючо): Тоті два мільйони, то гроші членські. Кожному членови треба буде виплатити його посмертне. А ще, не дай Боже, якої пошести! Наприклад, підчас минувшої інфлюенци. Кілько то членів повмирало в однім місяці! Чим котра запомого-

ва організація має більше капіталу, тим для її членів краще.

Мері: І що це все варта: щоби хтось по кімсь брав гроші по смерті...

Петро: Тепер Український Народний Союз завів нову систему, після котрої кождий може асекуруватися так, щоби міг вибрати гроші ще за свого життя.

Мері (покірнійше): Та вже нехай би був мій Гері платив той якийсь Союз. Але як хтось вигадав якийсь сиротинець будувати, і щоби члени на нього гроші складали... то я таки при своїм стою: не дам і кінець!

Петро: А я дати даю. Від себе, від жінки і від дітей. По дваїцять і пять долярів.

Мері: Я моїм дітям не хочу сиротинця будувати. Я мої діти сама виховаю.

Петро: Хто про це говорить? Ви здорові жийте. І свої діти самі виховуйте. І я собі цього теж бажаю. Але сиріт українських є багато. І марно пропадають по чужих захистах.

Мері: А мене що обходять чужі сироти? Кождий нехай дбає про себе. Досить є американських захистів. І всяких інших. А тут хтось вигадав ще якийсь український будувати.

Петро: Отже видіте. Тож власне і ми, Українці, хочемо побудувати український сиротинець. І показати, що ми також нарід. Так роблять усі народи, так повинні і ми робити. Це діло гуманне.

Мері: Нехай буде, яке хоче! І знайте, що від мене нічого не витягнете. Мені треба грошей на щось інше. Для мене самої і для моїх дітей. (Згорда) Мій Гері купив стару машину „Бюік” і треба грошей. Мій „плежур” перший від якогось-там сиротинця.

ЯВА ПЯТА.

Входить Текля з Катрею.

Текля: А ви над чим так живо радите?

Мері: Над якимись союзами тай сиротинцями. Я прийшла сюди по мого Волтера, а ваш муж мені викладає про якийсь-там сиротинець. Я вам, місіс, дуже дивуюся, що ви вашому мужеві так на все позволяєте.

Текля: Я з мого мужа дуже горда. І колиб я була богатша, то я-б ще більше дала на сиротинець.

Мері (з насмішкою): А ти, Кейді, також даєш на сиротинець? Ти-ж Американка. Ти тут роджена.

Катря: Я не Кейді, а Катерина. Я Американка, але не забуваю на це, що українського походження. До Українського Народного Союзу належу, і на сиротинець даю від себе, і мій наречений теж дає від себе.

Мері: Якби я була на твоїм місци, то я-б на такого грінора, як твій наречений, і не подивилася!

Катря: Я моїм нареченим горджуся! А то тому, що він Українець, так як і я. А друге: тому власне, що він „грінор”. Я знаю багато американських дівчат, котрі повиходили заміж за українських хлопців-грінорів і їм дуже добре живеться. Значить: український хлопець сиритний. Потрафить дати собі раду і на чужині.

Мері: Щож ти будеш з ним робити? Та він же не знає говорити по англійськи.

Катря: Я його навчу. І він буде говорити лучше від вас. А я при нім навчуся лучше говорити по українськи. І будемо жити. І не будемо цуратися нашого походження так, як ви. А як коли лише́ буде треба, то все дамо на всяку народну ціль після нашої спромоги. А тепер я вас прошу дуже, другий раз мене в такий спосіб не чіпайтеся. (Виходить).

ЯВА ШЕСТА.

Ті самі без Катрі.

Мері (засоромлена): Яка „фреш“! А чого вона у вас пересиджує?

Текля: Василь, її наречений, ми з ним з одного села. За два тижні має відбутися їх вінчання. А її родичів хата тут зараз коло нас. Вона часто до нас заходить.

Петро: Дуже мила й розумна дівчина.

Мері: Але за тоє її писок не дуже милий. Як відрубала! Розумна дівчина не повинна так пискувати!

Петро: Ви її самі зачіпили. Після моєї думки, то вона вам ще за легко відповіла. (Дивиться крізь вікно). А от і Василь іде до нас.

Мері: Ану, подивлюся, що то за така блискуча парсуна, що так за ним Американка пропадає.

ЯВА СЕМА.

Попередні і Василь.

Василь (вбігає весело): Добрийдень!

Петро: Добрийдень! Що скажеш нового! Ти не стрічав Катрі?

Василь: Власне, що я прийшов по неї. Хотів дещо поговорити з нею. Де вона?

Текля: Була тут і щойно вийшла. (Дивиться крізь вікно). А он вона стоїть біля своєї хати.

Василь (глядить у вікно): Таки й справді. Іду! До побачення! Опісля зайдемо обидвоє з Катрею разом. (Виходить).

ЯВА ОСЬМА.

Ті самі без **Василя**.

Мері: Яка цяця! Навіть не пізнати, що грінор.

Петро: Правда, що гарний хлопець?

Мері: Яий-там гарний! І що з того що гарно прибрався. А все від него грінорством чути. Навіть руки не подав нікому.

Петро: Він у нас майже що дня буває. І при чім тут все руку тикати?

Мері: А мені? Я-ж чужа!

Петро: Власне тому, що ви чужі, то не годиться зараз при першій стрічі руку подавати. Він же нам усім разом сказав „добрийдень”.

Мері: А ви чому мене з ним не познайомили?

Петро: Одно — він скоро виїшов. А друге: я боявся, щоби ви на него не накинулись так як на Катрю. (Знадвору чути сильне трублення самохода. Петро виглядає крізь вікно).

Петро: Приїхав ваш муж по вас машиною.

Мері (гордо): Я тут байки гну, а Гері не міг дочекатися мене тай приїхав за мною аж під хату. Хоче нас взяти на „райта”. (Гері трубить ще сильнійше. Діти вибігають з другої кімнати; Волтер на переді).

ЯВА ДЕВ'ЯТА.

Попередні і діти.

Волтер: Ходіть, приїхав тато, возьме нас на „райта”. Ходіть! (Діти вибігають на двір).

ЯВА ДЕСЯТА.

Ті самі без дітей. Входить **Гері**.

Гері (трохи лихий): Як довго маю на тебе чекати?!

Мері: Чого ти сердися? Ми тут і про тебе говорили.

Гері: Про мене? А то що?

Мері: Про якісь союзи та сиротинці! (Рішучо) А я казала, що ти від всього на боці. І нічого не даш.

Гері: Ти не потребуєш про це слухати. Я тобі раз казав, що хто хоче, нехай дає, скільки схоче! (Дивиться значучо на Петра і Теклю). Я нічого не дам! Нема дурних, тратити гроші чужим дітям на якісь сиротинці. Кожний нехай сам дбає про свої діти. От я купив для моїх дітей машину, возьму їх на „райта“, нехай знають, що мали батька. (До Мері): Ходи, жінко.

Петро: Але проте до Українського Народного Союзу можете належати. А на сиротинець як не даєте, то вас ніхто не всилує.

Гері: І до Союзу також не хочу належати. І дітей теж не асекурую. Буде вже мені того патріотизму! На що то всьо здалося? Тут Америка!

Петро: Саме тому, що Америка, а не свій рідний край, то тим більше нам тут на чужині треба організуватися. Щоб і наші діти брали собі з нас приклад.

Гері: Мої діти Американці. На що здався їм український патріотизм?

Мері: І я так кажу! Америка „фрі контрі“.

Петро: Га, коли так, то будьте здорові! Мені треба іти.

Гері: Чекайте! Я знаю, куди ви йдете. Сідайте на машину, я вас підвезу.

Мері: Ходіть і ви, місіс, переїдетеся трохи.

Текля: О, я дякую. Я маю що дома робити. Завтра неділя, треба дещо приготувати.

Мері: Ну, то „гуд-бай!“ (гордо виходить, за нею Гері).

Петро (на відході): Я, жінко, незадовго вернусь. (Вийшов).

ЯВА ОДИНАЙЦЯТА.

Текля сама.

Текля: Не треба мені від тебе „райта“! Я не рада, що й Петро з ними поїхав. Але нехай! Думали би, що ми заздрісні на їх машину.

ЯВА ДВАНАЙЦЯТА.

Входять **Олег з Одаркою**, з похнюпленими головами.

Текля: А то що! Ви чого понадувались?

Олег: Тато не хотіли, щоби ми їхали.

Текля: Добре зробив!

Одарка: Чому тато не купили машини?

Текля (бере дітей коло себе): Слухайте, діти! Мусите знати, що всього нараз не можна мати. Тато купив хату. Платить за вас, що вчитеся музики. Маєте в що гарно вбратися. Таї треба гроші щадити, щоби було вас за що до школи посилати. А що ви волілиб лучше: чи тратити гроші на різні дурниці, чи вчитися?

Олег: Я хочу бути доктором!

Одарка: І я теж хочу бути доктором!

Текля (тулить дітей): Отже бачите. Тож відтепер не дивіться на нікого, хто що має. Бо ви також все маєте. Ти, Одарко, маєш піано. Тато не жалує гро-

шей; хоче, щоби ви щось знали, чогось навчилися. Навчіться добре грати, підете до висшої школи, а потім на університет: вивчитесь на докторів. І тоді купите собі машини. Тай тата з мамою возьмете час від часу переїхатись. І будемо їздити всюди, всюди! І ви не будете встидатися тата і мами, що ми будемо старі і „олдфешен”. Правда, що ні? Ви будете завжди добрі діти!

Олег (обнімає маму за шию): О, ні, мамочко, ні! Ми не будемо ніколи встидатися нашого дорогого тата і доброї мамусі!

Одарка: Я всюди возьму з собою мого дорогого тата і маму. І не буду їх соромитися. (Туляться коло мами).

ЯВА ТРИНАЙЦЯТА.

Вбігають **Василь** з **Катрею**, бліді, перелякані.

Текля (здивовано): Що сталося?!

Катря (береться за голову): Яке нещасте! Яке нещасте!

Текля: Кажіть, що сталося?!

Василь: Гриць заїхав в трока. (Не знає, як сказати). І... Але ви заспокійтеся!

Катря: Марта вбита на місци!

Текля (з жахом): А... А Петро!... Що з ним? Де Петро! Де мій муж?

Василь: На милість Бога, що з вами? Заспокійтеся!

Текля: Де мій муж! Де Петро? Кажіть! (Трясе то одним, то другим). Що з ним сталося? Чи він також убитий?

Василь: Успокійтеся!... Вже не вернеться... Такий страшний випадок... Пропало!... Вже нічого не вдієте!

Текля (поступає наперед, па-нів непритомна):
Мій муж убитий!... Мій Петро мертвий... Я... вдо...
ва... В ме... не... си... ро... ти. (Хитається і паде зімлі-
ла. Діти, котрі стояли цілий час перелякані й'остов-
пілі, на вид зімлівшої мами припадають із криком
до неї. Василь з Катрею також. Завіса спадає).

КІНЕЦЬ ПЕРШОЇ ДІЇ.

ДІЯ ДРУГА.

Середина хати, та сама, що в першій дії. Якійсь
час на сцені пусто, відтак входить **Олег**.

ЯВА ПЕРША.

Олег одітній бідно. З газетами під пахою. Сумний,
відкладає газети і безрадно розводить руками.

Олег: Нема тата! Нема нічого! (Тяжко зітхає, сі-
дає зажурившись).

ЯВА ДРУГА.

Входить **Катря** з дитиною.

Катря: Чогож ти, Олегу, зажурився?

Олег: Газет не продав! Нічого не заробив. Мама
хора. До роботи не годна ходити. (Показує на себе)
А я так помалу росту. Не хочять мене ніде до роботи
приняти. Кажуть, що малий.

Катря: Тобі треба ще до школи ходити.

Олег: Пронала моя школа. (Плаче).

Катря: Не плач, Олегу. Не плач, добра дитино.
Не показуй мамі, що ти плачеш. Мама і так ледви на
ногах стоїть.

Олег: А деж мама?

Катря: Мама пішла до доктора. Зараз прийде. Возьми, Олегу, Оксану і вийди з нею трохи на двір, а я поможу тобі дещо в хаті зробити. Тільки пильнуй її добре, щоб не приключилося яке нещасте.

Олег (бере дитину): Ходім, Оксанко, будемо ба-внитись. (Виходить).

ЯВА ТРЕТЯ.

Катря сама.

Катря (зачинає прятати): Боже, Боже! Не мож дивитися на тих дітей. Такі добрі діти. Що з ними буде, як ще мами не стане? Казав мені доктор, що вона довго не потягне. Якби так Петро встав з гробу та подивився, що з його родиною діється... І хтоб то був сподівався, що таке нещасте станеться. Вийшов чоловік з хати і за хвилику вже по нім! Герого також нема що винувати. Хіба він хотів такого нещастя для себе? Його Марту вбито на місци, а його самого по-ламало і зробило на ціле життя калікою. Він уже до ніякої праці неспосібний. Тільки діти вийшли ціло. І тепер марно пропадають. Колись, як Гері був здоровий, то про ніщо не дбав. Цурався свого. Не хотів належати до ніякої української організації, ані до ніякого товариства. А тепер придаласьби хоч яка-така заемога, та нема.

ЯВА ЧЕТВЕРТА.

Катря. Входить Василь.

Василь: Я не знав, де ти поділась. Аж Олег мені сказав, що ти тут.

Катря: Хочу тут дещо попрятати. І зачекаю, аж Текля верне від доктора. Я хотіла закликати доктора до хати, та вона не згодилась. Каже, багато грошей буде коштувати. Вона, Василю, безнадійно хора!

Василь: І що їй властиво долягає? Лежати, не лежить, а проте видко, що чим день, то з нею гірше.

Катря: Я, знаєш, ходила до її доктора, так, що вона не знає. Питалася його, що з нею.

Василь: І щож доктор казав?

Катря: Казав, що з Теклею дуже зле: що в неї розвинена серцева недуга. (З натиском): Тільки, бійся Бога, щоб ти їй про це не згадував, бо вона про свою недугу нічого не знає.

Василь: Ти якась, як дитина. Хтож хорому говорить правду?

Катря: Казав доктор, що якби вона поїхала до Каліфорнії або до Флориди, то ще би прожила. А так, то колись ходячи очі зажмурить. Найменше зворушення може прискорити її смерть.

Василь: їдь! Не так то легко сказати: їдь!

Катря: Я думаю, що краще їхати, ніж померти і дітей осиротити.

Василь: Мені здається, що то вже запізно. Грошей жалувала. На початку собі ради не давала. Працювала тяжко в шапі. А притім гризота. А чоловік не залізо. А ще жінка.

Катря: Вона зараз по тім страшнім випадку зачала хорувати на серце. Гроші видавала на діти, на їх ріжні приватні лекції. А себе лічити — жаліла грошей.

Василь: Я її за це не виную. Текля добра мама. Хотіла, щоб діти не відчували втрати батька. Олег робив великі поступки на скрипці, а Одарка на п'яні. І як же вона могла перестати посилати їх на лекції музики, коли бачила в них такий музикальний талант? Коби лише сама була здорова, то якось пхалаби свою біду з чужим гараздом.

Катря (сумно): Знаєш, Васильку, як я собі пригадаю, яке нещасте спіткало Петра і в яким незavidним положенню опинилася бідна Текля, то аж дрожу. А як тебе часом нема пів години довше вдома, то я аж деревію.

Василь (сідає коло Катрі): Ти, моя бідна! Хто таке думає? Не всіх же людей убиває.

Катря: Ріжні нещастя бувають на світі.

Василь: Не гризися! Не побивайся! Я забезпечений в Українськiм Народнiм Союзi.

Катря: Уважай, Васильку, як ходиш. Я не хочу твого посмертного. (Тулиться до него). В нас, Васильку, дитина. (Плаче).

Василь: А тобі що? Ти чого плачеш? Я-ж живий! Що з тобою? Ти собі так скоро все береш до серця.

Катря: Я тоді так була перелякалася, що не годна цього ніколи забути. То було таке страшне! Двоє раз убитих! Кров! Труп!... Ох! (Закриває лице руками).

Василь: Що тобі? (Пригортає її до себе). Заспокійся! Не згадуй більше про це. (Голубить її). Ти моя бідна! (Чути, що хтось дзвонить).

Катря: Хтось дзвонить. Іду відчинити. (Обтирає слези і виходить).

ЯВА П'ЯТА.

Василь сам.

Василь: Бідна моя жінка. Дуже собі бере все до серця. Я їй не хочу нічого говорити, що тут треба надіятися ще другого нещастя. З Теклею дуже зле! І що тоді буде? Аж страшно подумати! (Зітхає) Ой, Петре, Петре! Мені щось так здається, що твої діти опиняться в тім сиротинці, за будовою котрого ти так побивався.

ЯВА ШЕСТА.

Василь. Входить **Гері** на милицях. Ноги тягне безвладно. Постарілий, обдертий. **Катря** піддержує його.

Василь: О, не ви, **Гері**. Що коло вас чувати?

Гері: Чувати... Чувати... (Показує на себе). Хіба не бачите, що чувати? Ой, **Василію**, **Василію**! Побила мене лиха доля. Покарав мене палець Божий! (З покорюю). Та так мені треба. Я того варта. Я був зухвалий, зарозумілий. Не шанував, що своє рідне. Хвалив чуже. Пхався до чужого. (З натиском). Від своїх відстав, до чужих не пристав! (**Гірко**). А тепер чужі мене не хочуть знати. Я на чужині сам, одинокий каліка. Поламаний, покришений. (**Гірко** плаче).

Василь: Успокоїться. (Садовить його). Сядьте от тут. Ви маєте діти. Дасть Бог, виростуть.

Гері (з болем): Діти, діти... Ні, нема в мене дітей! Я не вмів виховати моїх дітей для себе. Я не вчив моїх дітей свого рідного. (**Гірко**). І мої діти тепер для мене чужі. Їх забрали до американського захисту, бо я не мав права впоминатися, щоби їх забрали до українського народного сиротинця. (З докором). Бо я українського народного сиротинця не помагав будувати, як другі добрі люди робили. А ще висмівав тих, що його будували.

Василь: Пропало, **Гері**. Не згадуйте!

Катря: Ваші діти повиростають, то до вас вернуться.

Гері: Ні, **Катре**! Не вернуться! Моїх дітей виховують у чужім дусі. Не для мене. Я для них буду чужий, далекий! Вони мене не зрозуміють. Не пошанують моїх почувань. Висміють мою зболілу, розбиту душу на чужині! (**Гірко**). Мої діти, моя кров, чужі для мене, чужі! (**Гірко** плаче).

Василь: Так зле не буде. Заспокійтеся!

Гері: Ні, Василю! Ти нічого не знаєш. (Розповідає): Яюсь-тут я прийшов до того захисту і хочу бачити моїх дітей. Не пускають! Нарешті пустили. Приходжу я до них, хочу обняти, пригорнути, думаю собі: ви-ж моя потіха, ви моя надія. (З чуттем). Ви моє все, що я маю на чужині! Так що думаєш? Утікли від мене. Аякже, втікли! Я за ними і говорю до них. Як можу, так калічу по англійськи, бо добре не вмю. А вони в сміх, з того, як вони казали „фоні то-кінг”. Так, Василю, так! З моїми рідними дітьми я не годен розговоритись. Я по англійськи добре не вмю, а по українськи їх не навчив. І сам я моїх дітей відіпхнув від себе. (Твердо). Та вже більше я до моїх дітей не піду! Не хочу їм більше показуватись на очі. Не хочу їх доводити до гріха. Нехай не грішать, встидаючися свого батька.

Катря: А всеж таки треба буде колись до них піти.

Гері: Ні, Катре! Казав, що не піду, то не піду!

Василь: Так щож ви тепер думаєте робити?

Гері: Що робити? (Бере горнятко і витягає його перед себе). А от що! (Наслідуює жebraка). Іншої ради для мене нема. (Василь з Катрею похнюпили голови). Мовчите? Чого посумніли? Правда, що нема для мене іншої ради? Так, так! Мовчіть. Я того варта!

Василь і Катря (разом): Алеж, Гері, Хто... вам... каже...

Гері: Ні, ні! Я на вас не гніваюсь. Я того варта. Ви і так мене довго ратували. Не хочу більше бути нічим їм тягаром. Я не варта того, щоби мене свої ратували; ті, котрих я колись цурався. Тепер я іду між чужих собакою валятись... Заки ще нема Теклі вдома, я прийшов з вами попрощатися. Я не годен глянути їй в очі. Мене доля побила і через мене на неї таке

нешасте впало. (Бере горнятко і збирається до виходу). Прощайте! (Іде).

Василь: Чекайте! Підемо разом. Ходи, Катре.

Катря: Ходіть до нас. Я для вас дещо приготувала. (Разом виходять).

ЯВА СЕМА.

По маленькій павзі входить **Одарка**.

Одарка (помалу розбираючись): Ходила роботи шукати. Всюди кажуть, що мала тай мала. І коли я вже виросту велика? (Задумується). О, вже знаю, що зроблю! (Показує). Вберу довгу суконку, черевики на високих обцасах, і буду тоді виглядати велика. (Бере патик і міряє себе). Тепер я така. (Показує, онісля біжить до кухні, виносить потрібні лахи, зачинає вбиратись і притім говорить): Знайду роботу, зароблю багато грошей і пішлю маму до Каліфорнії. (Убравшись, дивиться в зеркало). Я тепер, як лейді! (Бере патик). Ану, чи багато я більша? (Міряє себе і показує різницю від попередньої міри). О, багато більша. (Відкладає патик). Тепер іду. (Чалапаючи ногами, повагом іде до дверей).

ЯВА ОСЬМА.

На порозі стає **Олег**.

Олег (вдивившись на Одарку): А ти що? Як мама побачать, то будуть гніватися!

Одарка: Не будуть, ні! Я іду роботи шукати. Ти також так зроби. Вбери татові штани і капелюх та підемо разом. Заробимо багато грошей.

Олег: Ходи! Поможеш мені вбратися! Тільки скоро, заки мама прийдуть. (Виходять до кухні).

ЯВА ДЕВ'ЯТА.

Якийсь час пусто. По хвили за дверима чути кашляння. Входить **Текля**.

Текля (хора, змарніла, на-пів сива. Помалу розбирається): Заледви до дому прийшла. (Береться за серце). Нема мені життя. Питаю доктора, що мені? А він каже, що нічого. Я дивлюся в його очи і бачу, що він неправду говорить. Дурить мене. І каже, що нічого! (Гірко). Ой, нічого, нічого! (Зітхає). Я знаю, що мені не довгий вік. (Показує на груди). Оттут нема життя. Коби була хоч трохи ще дітей підгодувала. (Важко зітхає). Ой, Петре, Петре! Нічого я без тебе не варта, нічого! Марно пропадуть наші діти. Не буде їх кому до людей довести. Пропащі вони сироти, пропащі. (Похнюпивши голову, гірко зтиха плаче. Встає). Ох, чужино, чужино широка, розлога! Як мені тяжко і тісно на тобі жити. Родину мою, краю мій рідний, як я тут на чужині марно загигаю! Які мрії, які надії я в моїм серці леліяла, тебе, мій рідний краю, покидаючи, на чужину ідучи. А чого я в заміну дочекалась.

Мій муж, мій Петро в могилі. А моя могила розняла свою чорну, холодну пащу, аби і мене пожерти. Мої діти остануться тоді сиротами. Ох, Боже мій, Боже! Що з ними буде? Що з ними буде?!

ЯВА ДЕС'ЯТА.

Текля. В дверях стають **Василь з Катрею**. Побачивши **Теклю** в розпуці, підбігають до неї.

Катря: Бог з вами! Вам що такого?

Василь: Заспокійтеся! Вам не можна зворушуватись! (Садовить її). Сядьте! Дай, Катре води.

Катря (дає воду): Натє, напийтєсь.

Текля (напившись води): Нічого мені не допоможе, мої дорогі! Я вам сердечно дякую за вашу опіку і поміч! Ви мене ані на один день не опустили від смерти мого мужа. Тож не опускайте і на далі.

Василь: Не треба. Не згадуйте!

Текля: Треба, Василю, треба! Я дуже хора. Дуже хора! Чую, що мій кінець вже не далекий. Заопікуйтеся моїми дітьми. Хату заарендуйте. І постарайтесь, може мої діти по моїй смерті приймуть до українського народного сиротинця. (Слабне).

Василь: Катре, поможим їм зайти в другу кімнату. (Виходять).

ЯВА ОДИНАЙЦЯТА.

По хвили діти крадькома виходять з кухні.

Олег (розглядається): Мама ще не вернули. Ходім скоро.

Одарка (певна себе): Нас ніхто не пізнає на вулиці. (Поправляючи одно на другім лахи, лагодяться до виходу).

ЯВА ДВАНАЙЦЯТА.

Попередні і **Катря**.

Катря (виходячи з другої кімнати, здивовано): А то що? Ви куди? Мама хора, а вам збитки в голові?! Фе! То не гарно. Зараз ідіть і порозбирайтесь!

Олег: Ми не збиткуємо!

Одарка: Ми хотіли іти роботи шукати.

ЯВА ТРИНАЙЦЯТА.

Попередні і **Василь**.

Василь (вийшовши з другої кімнати): Бідні ви, бідні! Де вам до роботи. Ідїть і пороздягайтесь. І будьте тихо, бо мама дуже хора.

Олег (перелякано): Мама хора?! Я іду до мами! (Хоче іти).

Одарка: Бідна наша мама, бідна! (Плаче).

Василь (здержуючи Олега): Не плачте, діти. Мама видужає. А тепер ходіть порозбиратися. (Виходять усі до кухні).

ЯВА ЧОТИРНАЙЦЯТА.

Хвильку пусто. Входить **Текля**. Хитаючись, держиться за серце.

Текля (слабо й уривано): Не можу лежати, не можу. Чую, немов серце в мені деревіє. Руки і ноги ледом стають. (Береться за очі). В очах мені темніє. Земля підомною крутиться. (Хитаючись, іде). Боже мій, що зі мною? Ох, діти мої, діти! Де ви? Діти мої, я вмираю. (Поступається і хитаючись зачіпляє в крісло та робить стук).

ЯВА ПЯТНАЙЦЯТА.

З кухні вибігають **Василь**, **Катря** і діти.

Діти (на вид слабої мами): Мамо, мамо! Мамочко наша!

Василь: Сідайте! (Садовить Теклю на середину сцени у вигідне крісло). Що з вами?

Катря: Скажіть, що вас болить?

Василь: Поклич, Катре, доктора!

Текля: Ні, не треба. Не треба! Мене нічого не болить. Тільки чомусь так чудно стає на душі. І немов холодним вітром віє кругом мене.

Олег (тулить її руку до свого лица): Мамо, Мамочко!

Текля: Діти мої. Присуньтесь сюди до мене. (Діти клякають на коліна, присуваючися ближше). Я, мої діти, вмираю. Ви останетесь сиротами, без батька і пеньки.

Василь: На милість Бога. Не говоріть так. Ви виздоровієте.

Текля: Ні... (По хвили). Але вашим батьком і пенькою, мої діти, буде український народний сиротинець. (Чимраз слабне, вривано). Там вам, мої діти, захист і прибіжище. Там вас навчать любити Україну й український нарід. Там навчать вас пам'ятати хто були ваші батьки і якої ви крові та кости. (Кладе дітям руки на голови). Нехай вас Бог благословить, мої діти. Ростіть здорові та слухняні у вашій вітчизні, а на моїй чужині. Не забувайте, мої лебедики, на Бога. Моліться за ваших батьків і не забувайте, що ви Американці українського походження. (Важко зітхнула й оперла голову на поруче крісла. Всі в неї вдівляються. За сценою музика грає зтиха жалібну мельодію. По хвили її голова безвладно схиляється, померла. Діти припадають до неї, зтиха скомлячи: „мамо”. Куртина помалу спадає).

К І Н Е Ц Ь.

ТЕАТРАЛЬНІ ТВОРИ.

* Американець, веселий образ з життя народа зі співами в 3-ох діях, Мст. Руса	15
* Арендар в клопоті, комедія з сільського життя в 4-ох актах, Михайла Білявського	25
* Базар, песа на 4-ри розділи, В. Винниченка ..	25
Банкітир умер, комедія з сільського життя на 3 дії, написав А. Р.	35
* Батраки, драма в 4-ох діях, малюнок з робітничого життя, переробив з російського Ф. А. Костенко	35
* Безталанна, драма в 5-ох діях, Ів. Тобилевича	35
Бондарівна, драма в 4-ох діях, Ів. Тобилевича	20
* Борці за мрії, драматичні ескізи сільського життя на 4 дії, І. Тогобочного	35
* Бувальщина або На чужий коровай очий не поривай, комедія в 1-ій дії, Велисовського	20
† Будівничий Сольнес, драма в трьох діях, нап. Г. Ібзен, переклав Мирослав Капій	35
* Бурлака, драма в 5-ох діях, Івана Тобилевича	35
† Бурлака (Чабан), драма на пять дій, Івана Тобилевича (Карпенка Карого), з передмовою Василя Верниволи, брош. 35. опр.	50
Вечер св. Николая, сценічний образ в 1. акті, написав свящ. Амврозій Полянський	15
* Великий молох, песа на 3 розділи, В. Винниченка	50
* Верховинці, драма в 3-ох актах, Осипа Корженівського, переклав В. Держирука	30
* Веселі Полтавці або Возний оженився, комедія з життя полтавських Українців в 3-ох діях зі співами і танцями, К. П. Мирославського	30
* Виворожила, комедія в 1-ім акті, Є. Луцика	10
* Вихрест (В чаду кохання), драма в 5-ох діях зі співами і танцями, Козич-Уманської	35
† В долині сліз, драма в 4-ох діях, нап. Єлисей Карпенко	30
В домашнім затишшю, або Примірне подружжа, сміховинка в 1-ій дії, пер. М. Ценевенка	20

Власна хата, прольог, Ярослава Марченка ...	10
* В неволі темноти, комедія з життя наших ви- селенців в Америці, в 3-ох діях, Є. Луцика	25
† В Тарасову ніч, драматична картина в одній дії, нап. (віршем) О. Кобець, з портретом автора і з образками в тексті	20
* В тінях Рождественської ночі, Свято-вечірна діточа ідиля, о. В. Держируки	25
* Гей на Івана, гей на Купала, оперетка в 1-ій дії, Петра Федисева	15
* Глитай або павук, драма в 4-ох діях, М. Л. Кропивницького	45
Гостина св. Ніколая, драматична гра в 4-ох виходах, Є. Калитовського	10
* Гриць Мазниця або Заманений муж, комедія в 3-ох діях	35
* Дай серцю волю, заведе в неволю, драма в 5-ох діях, М. Кропивницького	40
* Двое, драматичний малюнок на одну дію, Га- вриїла Кобзара	10
* Дівочі мрії, трагі-комедія в 6-ох відмінах, Се- мена Ковбля	50
* Добрі діти, образ з життя американських шко- лярів в 3-ох діях, Панька Кліма	15
* Доки сонце зійде, роса очи виїсть, драма в 4-ох діях, нап. М. Л. Кропивницький	40
* Душогуби, драма в 5-ох діях, І. Тогобочного	35
* Душогубка, драма в 4-х діях, Т. Трушевського	30
* Дячиха, комедія в 4-ох діях, Т. С. Суліми	35
† Едельвайс, песа в одній дії, нап. Єлисей Кар- пенко	15
* Єврейський розвод, драма в 5-ох діях, Л. Су- ходольського	35
* Живий мертвець, жарт на одну дію, Гавриїла Кобзара	25
† Живий труп, драма в 6-ти актах, нап. Лев Н. Толстой, з великоруського переклав Петро Білокурський	35
* Жидівка вихрестка, драма в 5-ох діях, П. І. Тогобочного	50

* За друзі своя, драма в 5-ох діях, В. П. Товстоноса	40
* Закукурічені Тітки, комедія на 3 дії зі співами й танцями. Лев Лотоцький	35
* Запорожець за Дунаєм, оперетка в 3-ох діях зі співами і ганцями. Г. Артимовського	25
За сиротою Бог з калитою, образ драматичний з життя народу зі співами в 6 актах (14 осіб)	25
† Земля, драма в 4-ох діях, нап. Єлисей Карпенко	30
„3 обіймів в обійми“. — Сценки з червоних днів 1920 року в галицькому селі. В сій штуці виступає 22 особи.	35
* Іцко сват, комедія в 1-ій дії, Із. Трембицького	10
* Канадійський Жених, драма 4. дії, Михайло Петрівський	25
Капраль Тимко або Що нас губить?, народна мельодрама в 5-ох актах, І. Мидловського ..	20
Кара за гріх, сумний образ з життя американського народу в 3-ох діях, написав Свій ...	35
* Кармелюк, драма на 4 дії, Дм. Тягингори	25
* Катерина (Мужичка), драма в 4-ох діях, Ванченка-Писаненького	30
† Княгиня Любов, староукраїнська драма-дума в грех діях, нап. С. Яричевський, з трема піснями в нотах, брош. 20, опр.	30
Козацьке сватання на 3 дії	25
† Комедія про чоловіка, що оженився з немовою, жарт в двох актах, нап. А. Франс	20
* Коханне в мішках (Різдвяна ніч), водевіль в 1 дії зі співами (по Гоголю), С. Комишевацького Піна з партитурою	30
† Лікар-шуткар, жарт в одній дії Молієра, брош. 20, опр.	30
* Мазепа, історична драма в 5-ох діях, С. Комишевацького	35
* Майська ніч, комедія в 3-ох діях. Т. Устенка-Гармаша (після М. Гоголя)	30
* Манігрула, комедія в 1-ій дії зі співами і танцями, Я. Майданика	15

* Маруся Богуславка, побитово-історична драма в 5-ох одмінах, М. Старицького	50
* Мати наймицка, драма в 4-ох діях, І. А. Тогобочного	25
† Між двох сил, драма на 4 дії, В. Винниченка	50
Монольоги ч. 1	20
Монольоги ч. 2	20
Монольоги ч. 3	20
Монольоги ч. 4	20
Мужик паном, комедія в п'яти діях (переклад з данського М. Ценевенка)	25
* На відпуст до Київa, комедія в 3-ох діях, П. Стеценка	30
* Наймицка, драма в 5-ох діях, Ів. Тобилевича	35
* На сіножаті, жарт на одну дію, Л. Яновської	25
* На старости літ, образ з життя народа в 1-ій дії, І. Я. Луцика	10
† „Настоящі“, комедія в одній дії, Олекси Бобикевича, з передмовою Василя Верніволі, брош. 20, опр.	30
† Наталка Полтавка, українська опера в двох діях Івана Котляревського	25
* На тихі води, на ясні зорі, сценічний образ з життя народу в 4-ох діях, а 7-ох відслонах, В. Держируки	25
Невольник, драма в 5-ох діях зі співами і танцями. Усценізував Карпенко Карий (Тобилевич) після поеми Т. Шевченка	20
* Недолюдки, бувальщина в 3-ох діях, Ванченка-Писанецького	30
Не клени, образ з життя народа в 1-ім акті, Романа Сурмача	10
* Нещасне кохання, драма в 5-ох діях, Манька	40
* Ніч під Івана Купала, драма, в 5-ох діях зі співами і музикою М. Старицького	50
† Новоженці, комедія в двох діях Бернштерне Бернсона, брош. 20, опр.	30
Ой, не ходи Грицю, та на вечерниці, народна драма зі співами в 5-ох діях, М. П. Старицького	30

* Орися (В каламутній воді), малюнки з міщанського життя в 4-ох діях, А. Ф. Володського	25
Ох! не люби двох!, оперета в 3-ох діях, А. І. Нагоряньського	25
* Пан писар, штука в 3-ох актах. Написав Г. Г. Пан Штукаревич або Оказія, якої не бувало, сільські сцени на 2 дії зі співами, С. Е. Зіневича	20
* Панна штукарка, жарт на 3 дії, А. Ф. Володського	35
Пекло в хаті, образ з життя народа в 1-ім акті, Романа Сурмача	30
* Перший горальник, фантастична картина в 3-ох діях, написав Лев Лопатинський (на основі казки Л. Толстого), і В святини, оповідання	15
* Пімста Жидівки або Чортове кубло, драма в 5-ох діях зі співами і танцями, А. І. Козич-Уманської	40
* Повернувся із Сибіру, драма в 5-ох діях, Л. Яновської	35
† Понад наші сили, драма в двох діях, нап. Бернштерне Бернсон, переклав А. Крушельницький	25
* По ревізії, етюд в 1-ій дії, Марка Л. Кропивницького	20
† По ревізії, етюд у 1-ій дії, М. Кропивницького, з пер. словом В. Вернивелі, брош. 20, опр.	30
* Пошились у дурні, комедія-оперетка в 3-ох діях, М. Л. Кропивницького	35
Правда все горою, образ з життя народа зі співами в 3-ох актах, Р. Сурмача	25
* Прометей, драматичний уривок, Й. В. Гетого (переклав М. Слабінський)	15
* Простах або Хитроші жінки перехитрені москалем. комедія в 1-ій дії. Василя Гоголя	20
* Піймав облизня, або Перекапустили, жарт на одну дію	20
† Розладде, драма в 4 актах, нап. Дмитро Николишин, брош. 40, опр.	55

- † Роман Великий, трагедія в п'яти діях, Василя Пачовського 1.25
- * Самопалка, картина з революційного життя на Україні в 2-ох діях 35
- † Сальоме, драма Оскара Уайльда, з портретом автора і з передмовою Б. Л. 60
- Сатана в бочці, комедія зі співами в 1-ім акті 10
- Сватанне на Гончарівці, оперета на 3 дії, Гр. Квітки-Основ'яненка 35
- * Сватання на вечерницях, водевіль в одній дії 10
- Свекруха, комедія в 3-ох діях, Л. Лопатинського 25
- * Свекруха Євдоха, образок сценічний в 3. діях 20
- * Свідки, сценічний жарт на одну дію, Миколи Курнеби 15
- Соколики, комедія в 4-ох діях, Григорія Пеглиньського 35
- Страйк, сценічний образ з життя хліборобів в Галичині в 3-ох діях, Н. Струтинського 20
- * Серед граду куль, або Неустрасима Героїня, трагедія в 4-ох діях, Дмитро Гунькевич 40
- Семе не кради, сумна комедія в однім акті (9 осіб) 15
- Сироти, образ драматичний в 4 актах зі співами (12 осіб) 25
- † Суета, комедія в 4-ох діях, І. Тобілевича 40
- * Султанша, сценічна картина в одній дії, Митруньо 10
- † Так вам треба, іграшка в одній дії з музикантами, танцями, співанками, Ю. Федьковича, брош. 20, опр. 30
- * Тарас Бульба під Дубном, драма в 4-ох діях, К. Ванченка-Писанецького 35
- Тато на заручинах, міщанська пригода в 1-ій дії, Григорія Григорієвича 10
- * Терновий вінок або Жертви царизма, драма на 4 дії, В. Сиротенка 50

Замовлення слати на адресу:

„S U O B O D A”

83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ТУТ ПОДАЄМО КОРОТЕНЬКИЙ ЗМІСТ ЦЕЇ ЗНАМЕНИТОЇ ДРАМИ.

ПЕРША ДІЯ.

(Звичайна американська кімната, яку треба уладити в середні так, як на це місцеві обставини дозволяють, однак не дуже багато і не дуже вбого).

В цій дії представляє автор два відмінні характери людей. Петро Кулик і його жінка Текля є люди працьовиті і статочні. Петро дбає про будучність своєї сім'ї, жінки і двох дітей. Купив дім, який виплачує ратами. Він і його жінка є членами У. Н. Союзу. Кулик є взірцевим членом української громади. Дбає про виховання своїх дітей, які вписав до Молодечого Департаменту У. Н. Союзу, і старається виховати їх на добрих українських патріотів, хоч вони роджені в Америці. Сам дає і других заохочує до жертв на Сиротинець-Захист У. Н. Союзу в Америці. При всякій нагоді переконує кожного, що треба належати до Укр. Нар. Союзу та не забувати на Сиротинець-Захист У. Н. Союзу, який може кожному з наших земляків стати в пригоді.

Василь Чуприна представляє молодого свідомого українського емігранта, який іде слідами Петра. Він жениться з Катрею, українською дівчиною, родженою в Америці, яка однак все і всюди виступає як Американка українського походження.

Характер звихнених і байдужних людей представляють Гері Чері і його жінка Мері Чері з їх синком Волтером. Для них нема нічого українського до пошановання. До У. Н. Союзу ніхто з них не належить. З Сиротинця насміхаються, а дбають лише про „гуд тайм”. Свої імена і назвиска „замериканізували” і сміються з тих, котрі не роблять так, як вони. Своїх дітей не хочуть учити по українськи ані в мові ані письмі, бо то старокраєве, а вони вже Американці. До Укр. Народ. Союзу не належать, бо не хочуть, мовляв, спомагати своїми грішми панів.

ДРУГА ДІЯ.

(Друга дія представляє ту саму сцену, що і перша).

В другій дії бачимо Теклю вдовою, бо муж Пзістав убитий підчас зударення Герового авта з ком. У тім нещасливім випадку стратила житте і Чері, а її муж Гері зістав тяжко потовчений, що сля зробило його постійним калікою. Текля, стивши живителя своєї сімі, оплакує свою гірку д і з великої журби занепадає на серцеву недугу. смертне по Петрі минулось, а діти, бачучи тяжке матери, стараються о працю, однак ніхто до пра не хоче прийняти, бо за малі. Вони стараються слідувати дорослих людей і вбираються в убр родичів, аби тим способом найти собі скорше я працю.

Василь Чуприна і його жінка Катря не від пають від хорої Теклі і стараються її та її дітям всяку можливу поміч.

Гері Чері приходить до дому Теклі на мил (кулях) — поломаний каліка. Він оплакує свою ку долю та нарікає сам на себе за те, що переди хотів знати свого українського народу, ані У. Н. юза. Найбільше гризе його совість за те, що с дітей не виховав в українськім дусі. Тепер, як т щасні діти опинилися в американськім захисті переконався, що вони для него на віки пропали.

Текля, кінчаючи своє гірке, але чесне житте шає свої добрі діти під опіку Василя і Катрі і сить їх, аби вони ті діти віддали на вихованн Сиротинця-Захисту У. Н. Союза, про котрий їх б ко Петро так щиро дбав.

Гері Чері йде на кулях з горнятком по же між чужих, бо до своїх стидається витягати же чу руку.

